GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek — Nro. 87. — 28. Lipca 1823.

Wiadomości kraiowe.

— Ze Lwowa. —

Jego Cesarzowic. Mość, Arcy - Xiążę Franciszek Karol, obecny był d. 20. z rana woyskowey paradzie kościelney, a potem uroczystemu nabożeństwu odprawionemu w kościele metropolitalnym obrz. grec. do S. Jerzego. Oglądał potem mieszkanie Metropolity, dom poprawy Duchowieństwa obrząd. grec. i główne Seminarium tegoż obrządku co do wszystkich części ie składaiących. Powracaiąc przez miasto, wstąpił do kościoła farnego ob. gr. niegdy Cerkwi Wołoskiey. Popołudniu zaszczycił osobą Swoią powtórnie strzelnicę mieyską i przeiechał się do Zboisk dla oglądania tamecznego ogrodu.

21. Lipca przed południem, był w klasztorze PP. Benedyktynek Ormiiańskich i obecny popisom wszystkich 4 klass tameczney szkoły dziewcząt. Następnie zwiedził Kancelaryie Lwowskiego Sądu karnego i więzienia dla zostaiących pod śledztwem kryminalnem i politycznem i więzniów w klasztorze byłym Karmelitańskim. Ztamtąd udał się Cesarzewic do Kościoła ewanielickiego, a potem oglądał fabrykę kapeluszów słomianych Karola Seemana. Nakoniec obzierał Arcy - Xiążę więzienia osądzonych, w byłym klasztorze Brygidek.

Popołudniu oglądał Jego Cesarzewic. Mość ogrod Hrabi Chołoniewskiego.

W wieczor, mieszczanie tuteysi wyprawili publiczną zabawę w lasku zwanym Pohulanka; zabawę te uświetnił Jego Cesarzewic. Mość Swoią bytnością. Początek zrobiły żniwa, zupełnie podług kraiowego zwyczaiu przedstawione, potem towarzystwo sztuk konnych P. Tourniere wyprawiło wielki Karuzel. W innych kołach były na przemian, różne uciechy i zabawy ludu i tak, w iednem: były tańce narodowe, w drugiem, drapali się na pień wysokiego drzewa obciętego z gałęzi i t. p. Ze zmrokiem spalono sztuczne ognie. Główny frontan miał ów ożywiaiący wszystkich napis: »Niech żyie Franciszek Pierwszy!« Oświecenie lasku zakończyło festyn. Między piramidami pałaiącemi ogniem lamp, zaiaśniały wyobrażenia NN. Państwa, Cesarza i Cesarzowey Jmci w przezroczu.

Chociaż niezliczone mnóstwo Ludu zgromadziło się w to mieysce, i oddawało się zupełnym uciechom i wesołości, którą na wszystkich umysłach przytomność Cesarzowica sprawiła, przecież żaden przypadek nie pomieszał powszechney radości.

— Z Wiednia d. 15. Lipca. —

Król Jmci Oboiey Sycylii wyiechał w Poniedziałek z rana d. 14. Czerwca na powrót do Neapolu przez Salzburg i Innsbruk.

Kurs Wiedeński z dnia 18go Lipca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 80 13/16. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M.K. ———.— Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. ——— Kurs na Augszburg za 100 Kur. — — Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 922 1/4 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Pod d. 12. Kwietnia uchwalił Kongres Mexykański, ażeby wyrzucić koronę tak z narodowey bandery, iak i z pieczęci Państwa. Rzymsko katolicka religiia została panuiącą religiią Państwa. Monterey, Oaxaca, Guadalaxara i inne prowincyie ogłosiły się niepodległemi, lecz będą składać Państwo związkowe z Mexykiem.

Portugaliia i Brazyliia.

Dnia 3. Lipca odebrano w Londynie wiadomości z Rio-de-Janeiro aż do 5go Maia. Z Deputowanych różnych Brazyliyskich prowincyy złożony kongres, zagaił posiedzenia swoie d. 3. Maia, iako w dzień rocznicy odkrycia Brazylii (przez Alwaresa Cabrala roku 1500). Cesarz w towarzystwie Cesarzowey i Infantki Donny Maryi da Gloria (urodzoney d. 4. Kwietnia 1819) przybył koło południa do sali kongressowey. Orszak był paradny, poiazdy w naypięknieyszym smaku; ulice wyścielone były kwiatami i wonnemi ziołami, a wszystkie domy stroine w iedwabne ozdoby (*draperie*). Lecz Europeyczykowie przytomni tey uroczystości naywięcey podziwiali

się nad sposobem mówienia Cesarza Jmci, który maiąc głos zawieraiący naymniey siedm scisło pisanych kolumn, ani okiem nie rzucił na papier przed nim leżący.

Następuiąca iest treść wyroku z d. 18. Czerwca, mocą którego Król Jmć Portugalski mianował Juntę, która dla Monarchii Portugalskiey miała podać plan do Konstytucyi:

»Maiąc wzgląd na to, że Konstytucyia z roku 1822 wzniesiona na czczych teoryiach niezgadzaiących się z dawnemi zwyczaiami, sposobem myślenia i potrzebami Portugalskiego narodu, nie mogąc osiągnąć zamiaru, iaki sobie iey twórcy założyli, była raczey w sprzeczności z zasadami Monarchicznemi, które na pozór sankcyionowała; maiąc wzgląd i na to, że Konstytucyia ta nie była zdolną stać się pośredniczką praw i korzyści rozmaitych stanów Państwa, zachować te prawa, i wspólnym węzłem zjednoczyć wszystkich obywatelów; poczytałem za rzecz słuszną uczynić zadosyc powszechnym życzeniom narodu, wynikłym z iego własnego natchnienia (który to naród doświadczeniem przekonał się iuż o grożących nieszczęściami zamiarach rozprzęgnionego stronnictwa) i Konstytucyią tę uznaię za nieważną, ponieważ rzeczywiście nie do wykonania i niedorzecznie ułożoną była.«

»Na mocy tego zgodnie z naydroższemi życzeniami moiego Królewskiego serca, tudzież że szczerą obietnicą, iaką dałem w moich odezwach i deklaracyiach ludowi, że ubezpieczę iego pomyślność zapomocą instytucyi zapewniaiących tronowi, na którym posadziła mnie Opatrzność, taką wielkość i potęgę, która się mu przynależy i niezłomnie Portugalskie zachowam prawa, uważaiąc nareście i na to, że dawne fundamentalne prawo Monarchii, w czasie teraźnieyszym nie zupełnie odpowie zamiarowi, ieżeli niebędzie zgodne z ninieyszym stanem oświaty wszystkich części, z których Monarchiia Portugalska się składa i z Konstytucyiami zaprowadzonemi w Europie, przedsiewziąłem mianować Juntę, która ułoży rys przyszłego fundamentalnego prawa dla Portugalskiey Monarchii. Mam nadzieię, że wspomniona Junta z naywiększą uwagą poświęci się temu zatrudnieniu, i wkrótce poda mi do potwierdzenia nowe fundamentalne prawo, które ułożone podług zasad prawa narodów ziednoczy wykonywanie naywyższey władzy z prawem i trwałem bezpieczeństwem ludu, a publiczney ekonomice zakreśli zawód, którym zawodem postępuiąc stopniowo, doydzie do takiey naywyższey doskonałości, na iaką dzieło ludzkie zdobyć się może, zaś w równym czasie los i pomyslność Monarchii Portugalskiey zabezpieczy. Wspomniona Junta składać się będzie ze czternastu współczłonków umieszczonych w spisie podpisanym przez Manoela, Ignatio, Martyneza Pamplonę współczłonka moiey Rady. Jey Prezydentem będzie Hrabia Palmela Minister Spraw Zagranicznych.«

Spis współczłonków Junty Konstytucyi: 1.) Antonio Jose Ginao; 2.) Arcybiskup Ewory; 3.) Francisko de Borja Gancao Stockler; 4.) R. M. Trigosa de Aragao Morato; 5) J. de Sauza de Magalhas; 6.) J. Ant. Fania de Carbalho; 7.) J. N. d'Oliveira Leite; 8.) J. J. Rodrigues de Bastos; 9.) J. M. Dantas Pereira; 10.) D. Manoel de Portugall; 11.) M. N. Feireira de Carvalho; 12.) Margrabia Olhao; 13.) P. Gordo; 14.) P. Ricardo Raymundo Hoqueira.

Z gazety Lizbońskiey z d. 19. Czerwca: »N. Pan ożywiony życzeniem pomnieyszenia wiernym swoim poddanym podatków, ile na to potrzeby kraiowe pozwolą, odwołuie prawo z d. 15. Marca r. b., ponieważ zniknęła wszelka obawa woyny.

Hiszpaniia.

Dziennik Rozpraw zawiera następuiące wiadomości dnia z 29. Czerwca przybyłe gońcem do Madrytu: »Dnia 24go stanął Jenerał Bordesoult pod Kadyxem. — Ballesteros rospuścił znaczną część swoiego woyska ponieważ nie miał mu czém płacić i nie był w stanie stoczyć potyczki.

Telegraficzne depesze z Toulonu z d. 3. Lipca.

Dowodca Marynarki do JW. Ministra Marynarki i Osad

»Przez kapitulacyią podpisaną d. 12. Czerwca, Gubernator w Algeziras oddał owe cztery Francuzkie okręty, które zaięte były w tym porcie przez korsarzów Hiszpańskich z dywizyi dowodzoney przez Kontr-Admirała Des Retours składaiącey się z Centaura, z Trydentu i z Gueriere. Te są imiona owych Francuzkich okrętów: Wielki Corneille, Irma, Nadzieia, Irys.

Gazeta »Gwiazda« z d. 7. Lipca zawiera co następuie z Gerony z d. 1. Lipca: Mina opuścił szczątki swoiego woyska zbitego w wielu potyczkach i udał się do Barcelony ze słabą zasłoną 25 iezdców. Jeżeli z miasta tego ze swieżém woyskiem wyruszy w pole, doświadczy losu pierwszego swoiego woyska, które zostało zniesione, poymane, albo rozprószone. Nasza eskadra krążąca koło Barcelony zwiększoną została liniiowym okrętem o 80 działach.

Eskadra ta nie pozwala ani wpływać ani wypływać bez swoiego pozwolenia żadnemu statkowi lub barce. — Dywizyia Donnadiego, którey po naywiększey części winni iesteśmy korzyści odniesione nad Miną, odebrała od Xiążęcia Naczelnego wodza dowody ukontentowania. Wice-Hrabia St. Priest mianowany został Jenerałem Porucznikiem z ogólną radością wszystkich walecznych swoiey brygady.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Król Jmć przyiął łaskawie prośby od rodzin Parów Szkockich, które w dwu ostatnich powstaniach (1715 i 1745) dobra i godności utraciły i nakazał, ażeby do dawnych praw i maiątków przywrócone zostały.

Bill Lorda Nugent pozwalaiący Angielskim Katolikom prawo głosowania przy wyborach Parlamentowych (ale nie obierania ich samych) utrzymał się w Izbie Niższey 89 głosami przeciw 39. Oświadczył się za tem prawem nawet Sekretarz Stanu Spraw Wewnętrznych, P. Peel, dotąd naywiększy przeciwnik Katolików. Lecz prawo to, ażeby było ważne, musi ieszcze utrzymać się w Izbie Wyższey.

Naynowsze wiadomości z Irlandyi brzmią pomyślniey niżeli dawnieysze. Nayzaciekleysi zwolennicy obu stronnictw zaczynaią iuż poznawać błędy swoie i chcą przyczyniać się wspólnie do usiłowań maiących na celu przywrócenie spokoyności i bezpieczeństwa ich maiątków.

Margrabiemu Londonderry, który znowu powrócił do Londynu, skradziono przed samym wyiazdem gwiazdę orderu podwiązki wartuiącą 700 funt. szterl. Policyia pomimo wszelkich usiłowań, nie może nic wcale dotąd wyśledzić.

Francyia.

Gazeta »Gwiazda« pod d. 3. Lipca zawiera, co następuie: »Nasze polityczne stosunki z Portugaliią znowu przywrócone zostały. P. Lesseps, który złożywszy godność sprawuiącego interesa, tylko ieszcze iako Konzul bawił w Lizbonie, wezwany został notą d. 2. Czerwca od Jenerała Pamplony do obięcia znowu tytułu sprawuiącego interesa. P. Lesseps uczynił zadosyć wezwaniu, a d. 5. Czerwca z rana, iako w dzień wiazdu Króla do Stolicy, kazał wywiesić herb Francuzki przed drzwiami swoiego pomieszkania. Lud z tego powodu niezmierną okazywał radość i przez cały dzień wołał pod oknami Posła: »Niech żyie Król Francuzki! Niech żyie Xiążę Angoulème! Niech żyią Francuzi!«

»Stany Lizbońskie wydały rozkaz niewpuszczania do portów Portugalskich żadnych Francuzkich woiennych okrętów. Na żądanie P. Lesseps rozkaz ten usunięto niezwłocznie.«

»Margrabia Marialva bawiący teraz właśnie w Paryżu odebrał rozkaz uwiadomienia urzędownie Rząd Króla Jmci Chrześciańskiego o wypadkach zaszłych w Portugalii i spodziewaią się niektórzy, że zostanie Posłem na Dworze Francuzkim.«

Z Bayonny donoszą pod d. 28. Czerwca: »Gdy Madame, Xiężna Angoulème, udała się na most stoiący na rzece Bidassoa. Deputacyia miasta Irunu wyszła Ią powitać; lecz Xiężna Jeymość nie chciała uczynić zadosyć iey życzeniom, mówiąc, że iey małżonek zakazał damom Francuzkim zwiedzać Hiszpaniią. Dnia wczorayszego o godz. 7 z rana wyiechała Xiężna Jeymość z Bayonny do Pau. Przybywszy do Pau zwiedziła dóm mamki Henryka IV. Z rozczuleniem oglądała tę wielką skorupę żółwia, która była kołyską wielkiego Henryka. Dnia 28go wyiechała Xiężna Jeymość z Pau i miała nocować w St. Sauveur. —

Dziewiętnasty lekki pułk piechoty stoiący w Bordeaux załogą, wyydzie d. 2. Lipca do Bayonny. Dnia tego samego przyydzie na iego mieysce do Bordeaux 55ty lekki pułk piechoty maiący trzy bataliony. Dwudziesty lekki pułk piechoty stanie w Bordeaux d. 3. albo d. 4. Lipca, a dnia następuiącego uda się do Bayonny. W przeciągu Lipca oczekuią w Bayonnie 33go i 40go lekkiego pułku, z których każdy z trzech batalionów się składa. Wszystkie te pułki należą do drugiego posiłkowego oddziału woyska, który teraz przekształcaią.

Bombarda handlowa »*la Nativité*« zaiętą była pod Marsyliią dnia 25 Czerwca przez Hiszpańskiego korsarza Arlechina. Dnia 26. zdybał się ten korsarz z brygiem Inconstant pod dowództwem Porucznika okrętowego Dupetit-Thouars, który na powrót odebrał bombardę. Osadę Hiszpańską umieszczono w brygu, a chorąży okrętowy Faget, P. Besayrie i inni żeglarze z okrętu Inconstant udali się na pokład okrętu Nativité. W nocy z d. 26. na d. 27. rozdzieliły się obadwa okręty, a z rana uderzył powtórnie na bombardę ieden korsarz Hiszpański, maiący 25 ludzi załogi. Faget odparł pierwsze uderzenie, lecz gdy Hiszpanie postrzegli, że ich przeciwnicy daleko byli słabsi i nie mieli dział żad-

nych, powtórny przypuścili atak. Faget raniony został w głowę i sternik równie był cięty. Bessayriego raniono niebezpiecznie, wtedy poznał Faget niemożność obrony i poddał się. Tymczasem Pan Dupetit-Thonars ścigał dłużey okręt Nativite, dnia 27. z rana dostrzegł go i powtórnie zdobył. Jeszcze dnia tego samego okręt Inconstant i bombarda przybyły do Toulonu i złożyły tam ranionych i ieńców. P. Bessayrie umarł z ran żałowany od wszystkich. Bryg Inconstant rozwinął żagle d. 28.

Hrabia Abisbal przybył do Bordeaux dnia 19. Czerwca, lecz opuścił to miasto dnia 21go t. m.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 18. Lipca zawiera, co następuie:

— *Z Konstantynopola d. 25. Czerwca.* —

Gdy przez użycie surowych środków porządek w oddziale Janczarów tak dalece został zabezpieczony, że z tey strony żadney więcey nie można mieć obawy, przyszła koley i na inną klassę wprawdzie nie nayliczniey szą, ale nayniespokoynieyszą i naywyuzdańszą, to iest na Jamaków używanych do zamków obronnych na Bosforze. W. Wezyr odwiedział dnia 21. wsp. m. te zamki i przy tey okoliczności długo naradzał się z Ibrahimem Baszą, który dowodzi oddziałem uważaiącym, rozstawionym w pobliskości Bosforu. W skutku tego kazał Ibrahim Basza powołać do siebie Kulaa Agassego, dowódcę zamków, i żądał od niego dokładnego zdania sprawy o stanie załogi i pytał się go o przyczynach bezprawiów, tak licznie popełnianych przez żołnierzy. Skoro tylko Kulaa Agassy zdał o tém sprawę, osądzono go na śmierć i wyrok spełniono natychmiast. Jamaków postrach ogarnął, naywinnieysi pouciekali, w czém nie robiono im żadney przeszkody. Twierdzą niektórzy, że Rząd postanowił znieść całkiem ten nieregularny i niebezpieczny oddział złożony z 2000 ludzi, a owe ważne zamki osadzi na przyszłość Topdszydami (artylerzystami), których co trzy miesiące odmieniać będzie. Gdyby był przed 25 laty użyty ten środek, Sułtan Selim, którego los roztrzygnęło krwawe powstanie Jamaków, byłby zapewne uratował Tron i życie.

Godną uwagi iest rzeczą, że gdy takie postanowienia czyni Rząd względem milicy Tureckiéy i wykonywa ie z taką surowością, W. Porta ze swoimi Greckimi poddanymi obchodzi się ciągle iak nayłagodniey. Ponieważ iuż od dawnego czasu osoba każdego Greka iest bezpieczną i nikomu z Greków nie przeszkadzaią w zarobku, wielu zatém, którzy dawniey pouciekali, powróciło teraz, zaczynaią się znowu trudnić dawnemi interesami, a nikt wszelako nie żąda od nich usprawiedliwienia za przeszłość.

W czasie ostatnim dawały się widzieć znaczne poruszenia woyska między Rumeliią i Albaniią, lecz czyli iakie woienne obroty przedsiębrane będą, nic ieszcze nie wiemy z pewnością. Pewną iest rzeczą, że z głębi Rumelii wyszło niedawno 15,000 ludzi, iako oddział posiłkowy dla Laryssy, gdzie Seraskier Seid Basza dotąd ma swoię główną kwaterę. Basza Skutary miał ze znacznym oddziałem posunąć się aż do Monastyru.*)

Zamyślaią także o nowey wyprawie przeciw Akarnanii i Salonie, do którey wykonania przyznaczony iest Jussuf Basza i z dawney woyny znaiomy Mehmed Reszyd Basza.

Zaopatrzywszy się W. Admirał w Mitylenie, Scio i w Tscheschmie woyskiem i żywnością, udał się do Negropontu, a to właśnie w chwili, gdy powstancy mieli zamiar zabrać bogate żniwo, wysadzić na ląd 5000 ludzi i zaopatrzyć zapasami woyny oba warowne mieysca wysp Negropontu i Karysto, nie będących w posiadłości powstańców. Ztamtąd udał się na południe Morei, dla zaopatrzenia w żywność Koronu, Modonu, a, ieżeli będzie można, i Patras. Teraz nie będą doświadczać owych niezmiernych uzbroień Ipsaryiotów i Hydryiotów.**)

*) Wiadomości tey nie potwierdzano w ostatnich doniesieniach z Korfu (od d. 17. do 19. Czerwca), podług których zdawało się raczéy, że Basza Skutary nie uda się w pochod, lecz wyszle tylko oddział posiłkowy ze 4000 ludzi złożony pod sprawą iednego z Beyów swoiego woyska. Tymczasem Jussuf Basza Morei, o którego niespodziewaném przybyciu do Prewesy mnóstwo sprzecznych domysłów było w obiegu, a który, iak okazuie się, zupełnie porozumiany z W. Portą, postanowił zaciągać do oddziału Albańczyków, lecz dotąd nic wielkie ieszcze uczynił postępy.

**) Podług doniesień z Korfu przybyła tam dnia 19. Czerwca wiadomość urzędowa, że Kapudan Basza ze 15 fregatami i 25 okrętami przewozowemi przybył d. 17. pod Patras i tam zarzucił kotwicę.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest XLV. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia „ J. Bensy; Druk „ J. Pillera.